

3 de desembre del 1953

Sr. J. Mercader
IGUALADA

Benvolgut amic:

He llegit la seva volguda lletra del 30 del passat. Em sap tant de greu el que em comunica, que m'apresso a contestar-li a volta de correu. Vull que tingui la certesa del meu sincer afecte, crecut a poc a poc en el transcurs dels darrers anys i consolidat de tal manera que em sembla com si tota la vida ens haguéssim conegut i haguéssim pujat junts en els mateixos ideals sentimentals i científics.

Li prego que no s'anguniegi per res. Repsi tranquil·lament i no es desmoralitzi. Jo mateix he conegut crisis semblants en el transcurs dels darrers mesos; i sempre m'he fet el ferm propòsit de no deixar-me endur per un sentiment pessimista. Vostè es referà i ben aviat. Nosaltres ajudarem a la seva convalescència escrivint-lo, tenint-lo al corrent de les coses de per ací i, si el cas es presenta, venint-lo a veure i a fer-li una estona de companyia.

El que cal es desenterinyar-se el cap de falsos pesombres i considerar la malaltia com una crisi biològica. Recordo que Bismarck, abans d'ésser canceller, patí una pulmonia que el deixà terat per molts mesos. Primer es desanimà; però després es refé, i ja veu fins a quant va durar. Perdoni aquest exemple d'historiador. A la vida corrent trobarà milers de caos semblants. El que cal fer és fer el malalt de debó; o sigui nocometre imprudències i fer-se aviat amo de la malura. I vostè ho pot aconseguir-ho perquè tot es qüestió de recuperar-se físicament.

Haiç de declarar-li que encara no m'he mirat el seu treball per a la Història Social. Ho faré aquesta propera setmana. Ja li escriuré el que en penso. En quant al seu article a Bages, trobo excel·lents les dues vides paral·les, sobre les quals es podria bastir tota una teoria que desmuntaria la fragilitat de determinades apreciacions ràpides i subjectives sobre el nostre passat.

La meua senyora li agraeix la salutació i desitja el seu total i proper restabliment. Així mateix jo, adjuntant-li el testimoni de la meua amistat més cordial.